

ANmpm.OB5.8/042 (f. 86r-88r)
Zie: H.75E11/042

ANmpm.OB5.8/043 (f. 88r-90v)
Zie: H.75E11/043

ANmpm.OB5.8/044 (f. 90v-92v)
Zie: H.75E11/044
LEMMA ewangelie wet liede vrient

ANmpm.OB5.8/045 (f. 92v-94v)
Zie: H.75E11/045

ANmpm.OB5.8/046 (f. 94v-96v)
Zie: H.75E11/046

ANmpm.OB5.8/047 (f. 96v-98v)
Zie: H.75E11/047

ANmpm.OB5.8/048 (f. 98v-100v)
Zie: H.75E11/048

ANmpm.OB5.8/049 (f. 100v-103r)
Zie: H.75E11/049

ANmpm.OB5.8/050 (f. 103r-104v)
Zie: H.75E11/050

ANmpm.OB5.8/051 (f. 104v-106r)
Zie: H.75E11/051

ANTWERPEN, RUUSBROECGENOOTSCHAP, NEERL. 14

BESCHRIJVING: Papier; 112 f.; 199 x 138 mm; 1 kol. — Meerdere handen: litera hybrida — Nederlands; 1450-1500 — BEZITTER: Waarschijnlijk Korsendonk bij Turnhout, regulieren: Sint-Maria (z. De Troeyer en Mees 1974) — INHOUD: 22 preken (op naam) van Johannes Brugman (f. 1r-44v, 52r-106v en 107v-112v); 1 fragment van een preek van Johannes Brugman (f. 25r; z. appen-

ANmpm.OB5.8/052 (f. 106r-107r)
Zie: H.75E11/052

ANmpm.OB5.8/053 (f. 107r-108v)
Zie: H.75E11/053

ANmpm.OB5.8/054 (f. 108v-110r)
Zie: H.75E11/054

ANmpm.OB5.8/055 (f. 110r-112r)
Zie: H.75E11/055
LEMMA bediedenis scheepkijn here
see

ANmpm.OB5.8/056 (f. 112r-113v)
Zie: H.75E11/056

ANmpm.OB5.8/057 (f. 113v-115v)
Zie: H.75E11/057

ANmpm.OB5.8/058 (f. 115v-117v)
Zie: H.75E11/058

ANmpm.OB5.8/059 (f. 117v-118v)
Zie: H.75E11/059

ANmpm.OB5.8/060 (f. 118v-120v)
Zie: H.75E11/060

ANmpm.OB5.8/061 (f. 120v)
Zie: H.75E11/061

deel 1

dix 2); Tussengevoegde teksten — LITERATUUR: Poukens 1934, p. 253-289; Poukens 1935, p. 167-189; Poukens 1936, p. 5-18; Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens); De Troeyer en Mees 1974, p. 85-90; Hendrickx 1987, p. 99. Vgl. Monasticon Windeshemense, dl. I, p. 73

ANrg.Neerl.14/001 (f. 1r-8r)

AUTEUR/WERK Johannes Brugman (OFM)

THEMA Mt 25,6

LEMMA maget maget brudegome maget

OPSCHRIFT Hier beginnt een sermoen eens hogen doctoers inder godheit. Vander toecouemst ons heren ende van die ses outheiden. Siet, die bruydegom coemt, gaet uit te gemoet. Dit wort gesproken tot allen wijsen meecheden ende allen 'sotten meecheden die hen niet bereyt en hebben, ende die werden niet ghenoedt uit te gaen ende daer coemt die bruydegom niet toe. Gaet uit dan gi wijse meecheden, daer ic u voer houde, gaet uit die bruydegom coemt. Daer...

EXPLICIT ...comen. Daer ons toe moet helpen die suete Jhesus, den jongen coninc, die wijnroeper, die daer roept ende seit: Coemt allen tot mi die daer arbeyt ende belast sijt, ic sal u vermaaken. Des gonne ons god. Amen.

LITERATUUR Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 3-18 (editie). Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 86

ANrg.Neerl.14/002 (f. 8r-15r)

AUTEUR/WERK Johannes Brugman (OFM)

GELEGENHEID Thomas Apostolus (S8, 21 december)

THEMA Mt 21,5

LEMMA Syon tabernakel lichame dochter

OPSCHRIFT Dese collacie dede ons een hoge doctoer inder godheit op sinte Thoemaesdach des apostels.

INCIPIT Dicite filjlie Syon. Dese woerde is daer sprekende die heilige propheet Sacharias in sijn twijnticste capitell ende luyden aldus veel in duytschen: Secht der dochter van Syon haer coninc is haer comende saechtmoedich ende oetmoedich ende in groter ontfermherticheit. Syon beduyt alsoe veel als een claer doerschijnende tabernakel der onbevlechten joncfrouweliiken lichaems der dochter des hemelschen vaders, der reynre maget Maria. Want wi nu begaan sijnde die toecouemst der hoger ewiger godlicher wijsheit. Dat...

EXPLICIT

...god. Dat wi alsdus die graden des heiligen cruys op moeten clymmen ende ons alsoe mijnliken met god verenighen mogen, dat hi ons nae desen leven gheven wille sijn ewige rijck, des gonne u ende my die vader ende die soen ende die heilige gheest. Amen.

LITERATUUR

Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 19-35 (editie).
Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 86

ANrg.Neerl.14/003 (f. 15r-24v)

AUTEUR/WERK Johannes Brugman (OFM)

GELEGENHEID Dnca in nativitate Dni (T6)

THEMA Mt 25,6

LEMMA Bernardus stemme tortelduve erde

OPSCHRIFT Hier beghint een alten schonen sermoen vander geboerten ons heren Jhesu Christe. Ende dat is vanden selven doctoer inder godheit gepredict.

INCIPIT Media nocte clamor factus est: Ecce sponsus venit, etcetera. Lieve brueders, dese woerde die gesproken heb inden latijn beschrijft ons die heilige Matheus int twintichste capitell ende beduyden aldus veel in duytschen: Inder midder nacht is een gheroep ghedaen: Siet, die bruydegom coemt. Voerwaer brueders, gelick sinte Bernaert seit dit is een stemme der tortelduven die in onser eerden ghehoert is. Ja, seker een stemme der blijscappen ende der vrolicheit: Siet die bruydegom coemt. Want...

EXPLICIT ...maken. Och, hoe seer rijck souden wi billics sijn dien god alsoe veel gheven hevet soe dat hi selver naect ende arm gebleven is. Siet lieve brueders [...]

PARALLEL H.73H31/001

OPMERKINGEN In de editie van de preken van Grootens is deze preek aangevuld met fragmenten uit het handschrift Van Gils uit Nijmegen. Tussen f. 24v en 25r ontbreken een aantal bladen (gelet op de oude foliering) waardoor het einde van deze preek ontbreekt.

LITERATUUR Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 36-63 (editie).
Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 86

ANrg.Neerl.14/004 (f. 25r-27v)

AUTEUR/WERK Johannes Brugman (OFM)

GELEGENHEID Maria, purificatio (S21, 2 februari)

THEMA

Sap 8,16

LEMMA

Boethius liede ruste gode

OPSCHRIFT

Hier nae volget een schoen sermoen van onser liever vrouwen kerck ganck.

INCIPIT

Daer staet gescreven inden boeck der wijsheit dat Salomon seit: Ingaende in mijn huys sal ic rusten. Bocius seit: Veel luyden hebben rusten gesocht, mer niet in gode. Die sommighe sueken ruste in hoecheit des staets, die sommige in rijcheit des tijteliken goets, die sommige in groetheit des faems ende willen geacht sijn, die sommige in wellust haers vlees. Hier... ...gods? Bedructheit of bangicheit, honger of dorst of naectheit of sweert of vervolginge totter doot, noch leven, noch doot, noch engel, noch prijns, noch virtutes, noch hoecheit, noch diepheit, noch tegewoerdighe dingen, noch toecomende dingen, noch geen creatuer en sal ons mogen scheiden vander mijnn gods die daer is in Christo Jhesu.

LITERATUUR

Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 65-70 (editie).
Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 87

ANrg.Neerl.14/005 (f. 27v-30v)

AUTEUR/WERK Johannes Brugman (OFM)

GELEGENHEID Feria 5 post quinquagesimam (T18/5)

THEMA

Is 38,1

LEMMA

god coninc Ezechias god

OPSCHRIFT

Een sermoen opten eersten doenredach inder vasten op die lesse Ysayas.

INCIPIT

Bereyt dijn huys of beset dijn huys, want gi sult sterven. Dese woerden staen inden boeck des propheeten Ysayas. Ende hi spracse uitten geheeten gods totten coninc Ezechias doen hi van god tot hem wart geseynt. Inden eersten merck ic drierande huys: een beneden ons, een boven ons ende een in ons. Dat...

EXPLICIT

...merct. Want sijn voeten sijn aan den cruys genagelt tot enen teeken dat hi den sundaer wilt verbeyden, sijn handen uitgerect tot genade te ontfangen, sijn hoeft neder geneycht, daer hi hem mede begeert te cussen ende sijn zyde op geloken, want hi hem daer in herbergen wilt. Welke herbergen ons moet gonnен die suete mijnlige Jhesus. Amen.

LITERATUUR

Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 71-77 (editie).
Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 87

ANrg.Neerl.14/006 (f. 30v-37r)

AUTEUR/WERK	Johannes Brugman (OFM)
GELEGENHEID	Feria 7 post quinquagesimam (T18/7)
THEMA	I Th 4,3
LEMMA	dinc ontfermherticheit gelijcheit sonne
OPSCHRIFT	Een schoen sermoen opten eersten saterdach inder vasten op dat woert dat sinte Pauwels seit: u heilicheit is den wil gods. Gepredict van brueder Jan Brugman doctoer inder godheit. Een yeghelyc dinck na der ontfermherticheit: soe ontfant hi meer of mijn, nae dien dattet ontfenclijc is. Een gelijcheit hebben wi hier van inder sonnen, want die sonne schijnt op alle dingen ghelyc heet, mer ongelijc ontfangen si haer cracht oft heytte, na dien dat die materie die ontfenkelicheit in haer heeft. Want...
INCIPIT	...hem. Welke vereninge ons allen moet verleenen die hoge mijnnre der onghedeylder heiliger drievaldicheit. Amen.
EXPLICIT	Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 78-90 (editie). Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 87
LITERATUUR	

ANrg.Neerl.14/007 (f. 37r-44v)

AUTEUR/WERK	Johannes Brugman (OFM)
GELEGENHEID	Dnca 4 in quadragesima (T22)
THEMA	Mt 15,32
LEMMA	wort poent here oge
OPSCHRIFT	Een sermoen opten sondach van half vasten op dat ewangeli: My onfermt der scharen.
INCIPIT	Onse lieve heer sprack inden heiligen ewangeli: My onfermt der scharen, want si my ghevolget sijn. In desen woerden sijn twee punten te merken: ten eersten dat onse he [!] heer sijn gebenedide ogen op sloech ende sach die schare aen. Ten anderen mael dat hi hen hulp dede. Inden...
EXPLICIT	...is. Tot welken broede der glorien ons moet bringen die suete mijnlke Jhesus, die selver is die glorie alle sijnre uutvercorenre, die gebenedijt is in ewicheit der ewicheit. Amen.
LITERATUUR	Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 91-104 (editie). Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 87

ANrg.Neerl.14/008 (f. 52r-54r)

AUTEUR/WERK	Johannes Brugman (OFM)
GELEGENHEID	Corpus Christi, octava

THEMA Ps 22,5
 LEMMA wort geleerde Augustinus dienre
 OPSCHRIFT Een sermoen in die octave vanden heiligen sacramente.
 INCIPIT O ghi salige ende eerweerdighe bruyten in Christo Jhesu, want wi nu begaen die loefelike levendige hoge hoechtyt des ewigen soens des hoechsten vaders, die ons hemselfen gelaaten heeft in enen ewige testament. Weenich woerden heb ic voer mi genomen die de edel hoge propheet David sprekende is in sijnre hogher propheciën luydende aldus in onser duutscher en verstandeliker talen: O mijnenlike heer, du hebste een tafel bereydt voer mijn aensicht tegen alle die geen die mi tribulere. Eer ic voert gae, soe bin ic ghedachtich der woerden des edelen hogen geleerden Augustinus die seit dat die dienres deser tafelen sijn die hoechste engelen des ewigen levens. Ende dit sijn die hoechste engelen, cherubinen ende seraphinen die staen om deser tafele, die sien ende worden gesalicht ende gesadet vanden ghesichte ende vanden ruke des hogen weerdighen levendighen broets. Welc...

EXPLICIT ...lyden. Dat wi hier alsoe moeten leven in deser tijt, dat wi nae desen leven met hem ende met allen sijnen heiligen gebruyken moegen die vroude des ewigen levens, des gonre ons alte samen die vader, die soen ende die heilige geest. Amen.

LITERATUUR Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 105-109 (editie). Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 87

ANrg.Neerl.14/009 (f. 54r-57v)

AUTEUR/WERK	Johannes Brugman (OFM)
GELEGENHEID	Dnca 2 post pentecostem (T42)
THEMA	Lc 14,16
LEMMA	tafele hant herte tafele
OPSCHRIFT	Een schoen sermoen opten tweeden sondach na pinxten: Een rehante mensche maecten een groet avontmael. Ende vander vrouden des ewigen levens, gepredict van brueder Jan Brugman doctoer inder godheit.
INCIPIT	Gaet yoerbi herwerts ende bereydt ons die tafel ende dattu bereydt hebste in dijnen handen, dat deylt den armen mede. Susteren, ghi weet al rede wel waer mijn herte henen wilt. Ghi weet oec wel dat ic niet en meyne die tafel daer desen armen romp mede gespijt wort. Mer ic meyne die tafel der zielen. Salomon...

EXPLICIT

...spreken. Welcke woncken [!] wi alsoe gebruyken moeten hier nae den lieven wil gods, dat wi verdienien moeten te ontfangen die vroude des ewigen levens. Welc ons allen gonnem moet de vader ende die soen ende de heilige gheest. Amen. Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 110-146 (editie). Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 87-88

ANrg.Neerl.14/010 (f. 57v-62r)

AUTEUR/WERK Johannes Brugman (OFM)

GELEGENHEID Dnca 4 post pentecostem (T44)

THEMA Lc 6,36-37

LEMMA vader sonne regen sonne

OPSCHRIFT Opten vierden sondach nae pinxten een sermoen als sinte Lucas beschrijft in sijnen ewangelien.

INCIPIT Weest ontfermhertich als u hemelsche vader ontferhertich [!] is ende wilt niet ordelen op dat ghi niet verordelt en wort. Ende wilt nyemant verdoemen op dat gi niet verdoemt en wort. Hoe dat wi ontfermhertich wesen sullen dat heeft hi ons bewesen aen hem selven doen hi seide: Gelijc dat myn hemelsche vader ontfermhertich is die sijn sonne laet schijnen op die goede ende op die quade ende r [!] den reghen op die gherechtige ende op die ongerechtige. Die sonne was dat ewige licht. Ende ...

EXPLICIT ...drincken. Hier om susteren, weest ontfermhertich als u hemelsche vader ontfermhertich is, welc ontfermherticheit ons allen geschien moet hier ende inder ewicheit. Amen.

LITERATUUR Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 147-156 (editie). Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 88

ANrg.Neerl.14/011 (f. 62r-64v)

AUTEUR/WERK Johannes Brugman (OFM)

GELEGENHEID Dnca 5 post pentecostem (T45)

THEMA Lc 5,1-3

LEMMA Petrus name Simon Petrus

OPSCHRIFT Een sermoen opten vijfden sondach nae pinxten op dat ewangelium: Jhesus stont neven der zee van Genasereth, etcetera. Jhesus stont nevens die zee van Genazareth. Doen sach hi twee scepen staende biden meer. Doen clam hi in een scep dat Symons was ende hi bat hem dat hijt een luttel vanden over leyden. Petrus hadde twee namen: hi hiet Symon ende

Peter. Den naem Peter beduut wijsheit ende Symon beduut gehoersamheit. Want...

...niet. Ende dat schip wort gevoert overmits twater, dat is overmits becoringhe ende lyden worden wi ghevoert totten ewigen leven. Daer ons allen toe helpen moet die vader, die s [!] soen ende die heilige gheest. Amen.

Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 157-163 (editie).

Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 88

EXPLICIT

LITERATUUR

ANrg.Neerl.14/012 (f. 65r-66r)

AUTEUR/WERK Johannes Brugman (OFM)

GELEGENHEID Dnca 6 post pentecostem (T46)

THEMA Mt 5,23-24

LEMMA goedertierheit here vrede vrede

OPSCHRIFT Een sermoen opten sesten sondach nae pinxten.

INCIPIT Onse lieve heer seit inder ewangelien: Ist dattu dijn gaven bringste totten outaer ende du dan gedencste dat dijn brueder wat tegen di heeft, soe gaet eerst ende versuent met dijnen brueder ende coemt dan ende bringet dyn offerhande. Och lieve kijnder, mercd doch aen die grote goedertierenheit ons lieven here, hoe zeer dat hi mijnt dat wi vrede hebben met malcanderen. Want hi heeft liever dat wi vrede ende mijnne hebben die een metten anderen ende oec met ons selven dat dat hi onse gaven heeft. Ende...

EXPLICIT ...vergadert. Voer welke persinghe ende packinge ons moet behueden ende beschermen die goedertierenheit ons heren Jhesu Christi gebenedijt in ewicheit der ewicheit. Amen.

LITERATUUR Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 164-166 (editie).

Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 88

ANrg.Neerl.14/013 (f. 66r-69v)

AUTEUR/WERK Johannes Brugman (OFM)

GELEGENHEID Dnca 15 post pentecostem (T55)

THEMA Mt 6,24

LEMMA god duvel here duvel

OPSCHRIFT Een schoen sermoen opten XV^{sten} sondach na pinxten op dat ewangeli: Nyemant en mach twee heren dienen.

INCIPIT Onse lieve heer seit inder ewangelien: Nyemant en mach twee heren dienen die contrarie sijn enter hi moet den enen haten ende den andren mijnnen. God en [!] de duvel sijn twee

EXPLICIT

heren, met si sijn onderlinge contrarie. Die duvel gebiedet hoerdiende ende onse lieve heer gebiedet oetmoedicheit. Men...
...onlydsamheit. Voer welken stanck ende onlydsamheit ons behoeden moet die saechtmoedicheit ende goedertierenheit ons heren Jhesu Christe, die gebenedijt is in ewicheit der ewicheit. Amen.

LITERATUUR

Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 167-174 (editie).
Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 88

ANrg.Neerl.14/014 (f. 69v-73r)

AUTEUR/WERK Johannes Brugman (OFM)

GELEGENHEID Dnca 20 post pentecostem (T60)

THEMA Mt 22,2

LEMMA coninc Gregorius vader coninc

OPSCHRIFT Een schoen sermoen opten xx^{sten} sondach na pinxten vander geesteliker bruyloften tusschen god ende der zielen.

INCIPIT Dat rijck der hemelen is gelijc geworden enen mensche die een coninc is, die daer bruyloft heeft gemaect sinen soen. Dese coninc als Gregorius seit is die hemelsche vader die een coninc is des hemels en der eerden ende alder geenre die ye heerscappie gevoerden. Mer waer om staet daer dat dat hemelrijc gelijc den mensche is. Daer...

EXPLICIT ...lyden. Ende hi is schuldich tegen alle die geen hem weder te ontschuldighen ende uit dier passie daer hijt uit geseit heeft claeijken te belyen, want hi staet in sijnre zielen alte vreseliken. Amen.

LITERATUUR Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 175-182 (editie).
Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 88**ANrg.Neerl.14/015 (f. 73r-78r)**

AUTEUR/WERK Johannes Brugman (OFM)

THEMA II Cor 11,23

LEMMA arbeit hant arbeit poent

OPSCHRIFT Dit is een zeer schoen sermoen van nutticheit des arbeits ghepredict van brueder Jan Brugman doctoer inder godheit.

INCIPIT Sinte Pauwels seit: Ic bin geweest in veel arbeyden. Want ghi stadelijc metten arbeyt der handen becommert moet sijn soe is ten eersten te vrachten wat ons verwekt totten arbeyt. Daer ten eersten op te antwoorden is dat vijf punten ons verwecken totten arbeyt: ten eersten die natuer. Want...

EXPLICIT

...lande. Welken gehoersamigen, ynnigen, trouwen, stichtingen arbeyt u ende mi bringen moet in de ewige ruste. Des gonne ons allen die vader, die soen ende die heilige geest. Amen.

LITERATUUR

Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 182-194 (editie).
Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 88-89

ANrg.Neerl.14/016 (f. 78r-87r)

AUTEUR/WERK Johannes Brugman (OFM)

THEMA Mt 16,17

LEMMA Simon gehoorsamheit Johannes gracie

OPSCHRIFT Een schoen sermoen vanden selven brueder Jan Brugman van der mijnderbruederen oerden doctoer inder godheit van nutticheit des arbeits ende der gehoersamheit.

INCIPIT Salich bistu Symon Beriona. Dese woerde sprac onse heer Jhesus totten heiligen apostel sinte Peter: Salich bistu Symon Beriona, dat is Johannes soen. Symon beduyt gehoersamheit, Johannes daer die gracie gods in is. Die leerres vrachten waer om onse heer sinte Peter salich hiet want hi noch in desen sterfeliken leven was. Want...

EXPLICIT ...hi. Welke vruchten der gehoersamheit in ons moeten becleven, dat wi overmits hoer moeten comen totter vrouden des ewigen levens. Dat ons allen moet gonnien die vader, die soen ende die heilige gheest. Amen.

LITERATUUR Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 195-214 (editie).
Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 89**ANrg.Neerl.14/017 (f. 87r-92v)**

AUTEUR/WERK Johannes Brugman (OFM)

LEMMA graet mensce sonde gebrec

OPSCHRIFT Een sermoen van x graden der oetmoedicheit ghepredict vanden selven brueder Jan Brugman doctoer inder godheit.

INCIPIT Den eersten graet is, dat die mensche nyemants sunden noch gebreken groet en sal achten mer sijns selfs sunden ende gebreken sal hij groet rekenen. Ja soe seer sal die mensche hem selven myshagen dat hem duncken sal dat ander menschen sunden doecheden sijn by sijn sunden ende dat hi een verderver is der gaven ende der graciens gods. Den...

EXPLICIT ...besneden. Welke gaven onse herten besnyden moeten van allen smetten der sunden ende op richten moeten totten

LITERATUUR

hemelschen vaderlant. Dat u ende my gonen moet die ghever der gaven. Amen.

Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 215-225 (editie).
Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 89

ANrg.Neerl.14/018 (f. 92v-96v)

AUTEUR/WERK Johannes Brugman (OFM)

THEMA Ct 4,16

LEMMA wort sin nordenwint nordenwint

OPSCHRIFT Een schoen collacie op cantica canticorum.

INCIPIT Stant op noerden wijnt ende coemt suyden wijnt ende doerweyt mijnen hof ende die welruykende cruyden sullen bloeyen. Dese woerden moeghen wi drie sins verstaen: ten eersten verstaen wi bi den noerden wijnt den uitwendigen noerden wijnt die uit den noerden weyt. Die is scerp ende verdrech dat eertrick ende maket onvruchtbaer als men dicwijl nu inder tijt sien mach. Ten...

EXPLICIT ...lichaems. Welke puerheit ons verleenen moet Jhesus Christus die maker der lelyen is, ende bringen ons inden hof der lelyen. Amen.

LITERATUUR

Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 226-234 (editie).
Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 89

ANrg.Neerl.14/019 (f. 96v-102v)

AUTEUR/WERK Johannes Brugman (OFM)

GELEGENHEID Martinus, translatio (4 juli)

THEMA Sir 44,16

LEMMA Enoch man Martinus hogetide

OPSCHRIFT Een sermoen op sinte Martinus dach dat hi overgevoert wart. Enoch behaechden god in sijnen leven. Daerom wart hi overgevoert int paradijs op dat hi wijsheit leeren soude den menschen of den heyden. Bij Enoch geliken wi desen heiligen man sinte Martinus, daer wi huyden hoechtijt af houden. Daer men af vijnt drie of vierderhande oververinge. Ten...

EXPLICIT ...verwachten. Hoe wel dat si int seker sijn, nochtans sijn si sorvholdich voer ons ende begheren dat wi daer comen mochten tot dier vrouden ende tot dier glorien. Tot welker glorien u ende mi bringen wil die vader, die soen ende die heilige geest. Amen.

LITERATUUR

Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 235-248 (editie).
Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 89

ANrg.Neerl.14/020 (f. 102v-106v)

AUTEUR/WERK Johannes Brugman (OFM)

GELEGENHEID Pantaleonis (28 juli)

THEMA Sap 4,14

LEMMA lettere Enoch man paradijs

OPSCHRIFT Een schoen sermoen op den dach des heiligen mertelaers sinte Pantalioen.

INCIPIT Nunc deus assit. Sijn ziel was seer behaechgelijc god, daer om haesten hi hem uit te leyden vande myddel der boesheit. Dese woerde staen gescreven inden boeck der wijsheit. Ende sijn gesproken na der lettere van Enoch, den gerechtigen man, die opgenomen wart int eersche paradijs doen hi out was driehondert jaer. Want...

EXPLICIT ...tegenheit. God die moet ons allen gonen dat dese vier punten in ons altoes volcomelijc volbracht moeten worden, overmits wi verdienen sullen die vroude des ewigen leven. Amen.

LITERATUUR Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 249-257 (editie).
Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 89

ANrg.Neerl.14/021 (f. 107v-111v)

AUTEUR/WERK Johannes Brugman? (OFM)

GELEGENHEID Franciscus (4 oktober)

THEMA Ezechiel vader Franciscus banierdrager

LEMMA Een sermoen van onsen heiligen vader sinte Franciscus.

OPSCHRIFT Die propheet Ezechiel heeft voersproken van onsen heiligen vader sinte Franciscus aldus: O Francisce, du best die banierdrager des oversten conincs besittende den stoel daer Lucifer uit gevallen is. Welc die alderscoonste heerlicste mogenste ende alderwijste engel was boven alle die ander engelen die daer vielen ende oec die daer bleven, uit welcken hi hem verhief in hoverdien ende woude hemselfen toescriven tgene dat hem god ghegeven hadde. Nu...

INCIPIT EXPLICIT ...Christi. Ende daer vijnde icinne al dat mijnder salicheit van noode is ende al dat ic begeren mach voer mi ende alle mijnder vrienden salicheit ende anders ist al niet dat god niet en is.

LITERATUUR Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 258-264 (editie).
Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 89

ANrg.Neerl.14/022 (f. 111v-112v)

AUTEUR/WERK Johannes Brugman? (OFM)
GELEGENHEID In dedicatione ecclesiae (C11)
LEMMA dach wiinge tempel kerke
INCIPIT Inden dagen der wijngen des tempels of der kercken sijn te
mercken drie dingen die alle goede menscen sullen verwecken
tot ynnicheit. Ten iersten salmen mercken sijn weerdicheit in
dien dat daer in rust god ende mensce onder die gedaente
broots ende wijns. O mensce...

EXPLICIT ...vrientscappen. Ende alsoe menige eere als gode gedaen
wordt inder kercken opten dach der wijngen, also menigen lof
geschiet inden hemel inder tegenwoerdicheit der heiliger
drivoldicheit van alden hemelscn heir.
LITERATUUR Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 265-266 (editie).
Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 90

BRUSSEL, BIBLIOTHEEK VAN DE BOLLANDISTEN, 494

BESCHRIJVING: Perkament en papier; 271 f.; 206 x 142 mm; 1 kol. — Meer-
dere handen: littera cursiva en littera hybrida — Nederlands; 1450-1500 —
HERKOMST: Maastricht, begaarden: Sint-Bartholomeus en Sint-Michael —
KOPIIST: Servaeskopist? (f. 1r-115v; z. Deschamps 1972) en Jan de Test van
Emmerik? (f. 118r-253v; z. Deschamps 1972) — BEZITTER: Maastricht, begaarden:
Sint-Bartholomeus en Sint-Michael — INHOUD: 1 preek (op naam) van
Hieronymus (f. 7r-11r); 21 preken (op naam) van Ephrem de Syriër (f. 118r-
252v); Brieven, traktaten, exemplelen en andere werken van of over Hieronymus
— OPMERKINGEN: Het handschrift is samengesteld uit twee delen: I: f. 1r-117v
en II: f. 118r-271v. Het handschrift bevat een achttiende-eeuws bezittersmerk
van het begaardenklooster — LITERATUUR: Cat. Limburgse handschriften 1954,
nr. 51; Deschamps 1972, nr. 73; Stooker en Verbeij 1997, nr. 866

Bb.494/001 (f. 7r-11r)

AUTEUR/WERK Hieronymus
LEMMA god barmharticheit aensichte ordeel
OPSCHRIFT Hier beghint dat sermoen des heiligen Jheronimi.

INCIPIT Die almechtige god, welkes barmherticheit voergaet voer
sijn ansichte die ghorechtich is, ende sijn ordel is ghorechtich
weder ghevende dat loen des arbeits sijnre heilighen. Eyn
warachtich ende eyn goet heerde mit ontfermicheiden alle
dinghen besatende ende vergaderende sijne scape in sijnen
scote, ten lesten in diesen daghen doe salichiken volbracht
was die onverdraichlike ende die lastiche loupe des alre
swaersten strijden des doedes. In ...

EXPLICIT ...sonden. Inden mynsten sonden binden sijn sware lasten,
inden swaren gaen sij weech mit wenckenden oughen.

PARALLEL B.II147/001

Bb.494/002 (f. 118r-130v)

AUTEUR/WERK Ephrem de Syriër
LEMMA caritate dach ure moment
OPSCHRIFT Hier beginnen die sermoenen des heilighen vaders sinte
Effrem, yerst vander caritatene ende vander doot ende vander
lester uren.

INCIPIT Alreliefste, niet en laet ons voersetten der caritatene, want alle
daghe, uren ende momenten in veel dinghen vergheteloes
hebben wy ghesondicht. Ende hierom laet ons nernstich sijn
die caritate te besitten, want sy bedect die veelheit der sunden.
Wat...

EXPLICIT ...leven. Mer salich ende waerlic alresalichste is hi die ver-
dienen sal te hoeren die saliche ende begheerlike stemme,
welc wi verdienen moeten te hoeren die dit lesen ende diet
hoeren mits der gracie Cristi. Amen.

Bb.494/003 (f. 130v-136v)

AUTEUR/WERK Ephrem de Syriër
LEMMA pine crucinge antwoorde plaatse
OPSCHRIFT Een vraghe.
INCIPIT Selen si alle gaen in een pine, oft selen die crucinghe meni-
gherley sijn? Antworde. Die plaatseen der tormenten sijn
menigherhande, also wi ghehoert hebben inder evangelien.
Want het sijn uytwendighe donckerheden ende sonder twivel
daer sijn oec inwendighe. Dat...

EXPLICIT ...leyt. Daerom, brueders, laet ons gaen in desen wech, opdat
wi vercrighen moghen dat ewich leven in Cristo Jhesu onsen

deel 3

APPENDIX 2: FRAGMENTEN

ANTWERPEN, RUUSBROECGENOOTSCHAP, NEERL. 14

ANrg.Neerl.14/f. 25r

AUTEUR/WERK Johannes Brugman (OFM)

INCIPIT [...] der twivel wi gaven hem al dat wi hadde ende onse herte gaven wi hem oec. Die ander hiet saechtmoedicheit ende vredsamheit in woerden, in werken ende in gedachten, ende in dat bynneste onser borsten. Dese...

EXPLICIT ...lijf. Ende als wi dat kijnt aldus op voeden, soe sullen wi dat loen ontfafen dat god selve is. Welc loen u ende mi ende alle menschen gonnent moet die vader, die soen ende die heilige gheest. Amen.

OPMERKINGEN Fragment. Tussen f. 24v en 25r ontbreken een aantal bladen (gelet op de oude foliering) waardoor alleen het einde van deze preek bewaard is gebleven.

LITERATUUR Johannes Brugman 1948a (ed. Grootens), p. 64 (editie). Vgl. De Troeyer en Mees 1974, p. 87

BRUSSEL, KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, II 2703 (p. 41, bovenste fragment)

BESCHRIJVING: Perkament; 1 f.; 97 x 150 mm; 2 kol. — Een hand: littera textualis — Nederlands; 1350-1400, ca. 1375? — INHOUD: fragment van een evangelielijst — LITERATUUR: Kwakkel 1999, p. 187

B.II2703/f. 1

GELEGENHEID Maria, nativitas (S65, 8 september)

THEMA Mt 1,1-16

OPSCHRIFT Onser vrouwen gheboorte.

FRAGMENT [1rb] Liber generationis Jhesu Christi. Dit es dboec der openbaringhe der gheboorten Jhesu Christi menscheyt. Welc Jhesus Christus was sone Davids, sone Abrahams. Abraham wan Ysaac, Ysaac wan Jacop, Jacop wan Juda, Judas broedere